

عنوان مقاله:

نقش و مواضع محمد خان قاجار ایروانی در نخستین جنگ های ایران و روسیه

محل انتشار:

دوفصلنامه تاریخ ایران، دوره 9، شماره 1 (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 28

نویسندگان:

محمد عزیزنژاد - دانشگاه تبریز

رضا دهقانی - دانشگاه تبریز

خلاصه مقاله:

قلمرو خان نشین ایروان (۱۱۶۰-۱۲۴۴ق./۱۷۴۷-۱۸۲۸م.)، در قرن سیزدهم هجری شاهد جنگ ها و قشون کشی از دو سوی مرزهای شمالی و جنوبی از طرف دول روسیه تزاری و ایران قاجاریه بود. خان نشین مذکور به سبب موقعیت جغرافیای خاص و قرار داشتن در همجواری دولت های ایران و عثمانی مورد توجه دولت روسیه تزاری قرار گرفت. وجود گروه قومی اقلیت ارامنه مسیحی زمینه مداخله را به بهانه حمایت از عیسویان به روس ها در زمان خانی محمد خان قاجار ایروانی (۱۱۹۸-۱۲۲۰ق./۱۷۸۴-۱۸۰۵م.)، داد تا با دخالت در مسائل مربوط به ایروان باعث جنگ های طولانی با دولت قاجاریه ایران شود. در طی این جنگ ها محمد خان ایروانی سیاست دوگانه ای اتخاذ نمود، بطوری که هم با روس ها و هم با ایرانی ها رابطه سیاسی برقرار کرد. سؤال اصلی مقاله این است چرا خان ایروان در نخستین جنگ های ایران و روس موضع دوگانه ای اتخاذ نمود و هدف اش از برقراری رابطه سیاسی همزمان با دولت های مزبور چه بود؟ یافته های این پژوهش نشان می دهد که خان ایروان پیوسته برای بقاء و حیات سیاسی خویش با استفاده از سیاست توازن قوا سعی می کرد از تضاد منافع دولت های ایران و روس برای حصول خودمختاری سیاسی حکومت خویش بهره برداری نماید. لذا، با مشاهده قدرت برتر و تغییر موازنه قوا منطقه ای مدام بین دو دولت تغییر موضع می داد. لذا در این تحقیق بر آنیم تا نقش و مواضع محمد خان ایروانی را در نخستین جنگ های ایران و روسیه را با تکیه بر منابع تاریخنگاری قاجاری و روسی و با روش توصیفی - تحلیلی مورد بررسی و تحلیل قرار دهیم.

کلمات کلیدی:

خان نشین ایروان، محمد خان قاجار ایروانی، دولت قاجاریه، روسیه تزاری، قفقاز

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1300205>

